

Romanistikk er det faget som omhandler studiet av de romanske språkene, det vil si de språkene som stammer fra latin. Fransk, italiensk, portugisisk, rumensk, spansk og mange flere romanske språk stammer alle fra talt latin, altså det språket som hadde sitt utgangspunkt i "Latium". I dagens italiensk overlever dette ordet som "Lazio", som fortsatt er navnet på provinsen som byen Roma ligger i (og for fotballinteresserte kjent som erkerivalen til Roma fotballag).

I dag er ikke alle de romanske språkene gjensidig forståelige. I Europa snakkes det romanske språk fra Romania i øst til Portugal i vest og Frankrike i nord til Sicilia i sør. Hvis man skal bevare en språklig enhet over et så stort område, må man også drive språkpolitikk. Da Romerriket falt på slutten av 400-tallet og den politiske enheten ble oppløst, utviklet språkene seg i forskjellige retninger og fikk etter hvert sine egne skriftspråk. For eksempel er spansk og portugisisk påvirket av maurernes nesten 800 år lange okkupasjon og har mange arabiske ord, blant andre det spanske "azúcar" (det samme arabiske ordet har gitt vårt "sukker"). Rumensk er preget av å ligge i Øst-Europa og har lånt mye fra de slaviske språkene, for eksempel ordet for "ja": "da". Å studere historien til forskjellige språk og sammenlikne dem er veldig morsomt. Man lærer å se sammenhenger som man ellers kanskje ikke ville tenkt på: det norske "veteran", det franske "vieux", det spanske "viejo" og det italienske "vecchio" er alle i slekt med det latinske adjektivet "vetulus" som betyr "gammel". Og et så norsk ord som "reddik" kommer fra det latinske ordet for "rot", "radix", som også har gitt oss "radikal". Det engelske ordet "letter" kommer fra fransk "lettre", med "e" som i katalansk "lletra", italiensk "lettera" og spansk "letra", mens vårt "litteratur" med "i" likner mer på det underliggende latinske ordet "littera" som betyr "bokstav".

Men hva kan det brukes til i dag? Først og fremst kan man kommunisere med store deler av verden i tillegg til Europa: i Latin-Amerika snakker de portugisisk og spansk; i deler av Afrika er fransk eller portugisisk offisielle språk; og i deler av Canada snakker de fransk, mens spansk er blitt et viktig minoritetsspråk i USA. I tillegg er det slik at mange romanske språk har en helt spesiell stilling i europeisk historie: mye av den aller viktigste litteraturen i vår kultur er skrevet på latin, fransk, italiensk og spansk. Når det gjelder det siste halve millenniet har romanske språk også blitt brukt til å skrive litteratur fra andre kontinenter. I mange land er det slett ingen selvfølge at folk behersker engelsk, og gjennom å lære et språk lærer man også mye om kultur og samfunn. Denne typen kunnskap er en forutsetning i vår globaliserte verden. I tillegg er det å lære seg et språk å få innsikt i et komplekst system som sier noe om de mulighetene som ligger i den menneskelige hjerne. Mennesket er det eneste dyret som har språk, og kunnskap om hva det er som gjør at vi har utviklet det, vil gi bedre forståelse av mennesket generelt. Språk er i seg selv en vitenskap, og kunnskap om hvordan språk fungerer er uunnværlig for andre vitenskaper som psykologi og filosofi.

De romanske språkene er spesielt interessante fordi det finnes mange skriftlige kilder helt fra latinens tid slik at vi kan følge utviklingen ganske nøye, og bidra til at mindre belagte språk får vite noe om forskjellige måter et språk kan utvikle seg på. De moderne romanske språkene er fortsatt ganske like, og sammenliknende studier kan hjelpe med å finne ut av mulighetene og begrensningene i menneskespråk generelt. I tillegg får man gjennom de romanske språkene en inngangsport til en rik litteratur, muligheter til å kommunisere med folk fra mange forskjellige kulturer over hele verden, samt større forståelse av den verdensdelen vi selv lever i gjennom kunnskap om vår felles historie og kulturarv.

Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS) er det største instituttet på det Humanistiske Fakultet (HF). Instituttet ble opprettet i 2005, og samler fagmiljøene til de fleste europeiske språk, deriblant de romanske. ILOS tilbyr varierte og spennende studietilbud ikke bare i språk, men også innenfor de ulike lands litteratur og kulturkunnskap .

Hva hadde informasjonssamfunnet vært uten språk? Hvordan ville det gått med internasjonalt samarbeid hvis ingen snakket andre språk enn sitt morsmål? Å kunne andre språk er viktigere enn noen gang. På Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS) kan du studere fransk, italiensk, portugisisk og spansk.

Hvis du ønsker å lære et av disse språkene har du mange muligheter. På ILOS har vi flere ulike studieprogram som gir deg muligheten til å lære mer av det du synes er mest spennende, enten det er selve språket, fremmedspråklitteratur eller du har lyst til å fordype deg i kultur- og samfunnsforhold. Du kan velge blant disse bachelorprogrammene:

1. Språk

Ved språkprogrammet kan du fordype deg i ett eller flere språk. Språkprogrammet tilbyr studier av i fransk, italiensk, portugisisk og spansk. Du kan velge å studere språkstruktur, oversettelse, fremmedspråksinnlæring, fonologisk variasjon, språkhistorie og språk og samfunn. Det inngår også emner i litteratur eller kulturkunnskap i språkprogrammene.

2. Europeiske og amerikanske studier

Ved dette programmet kan du fordype deg i samfunns- og kulturelle forhold i et område, blant annet historie, geografi, politikk, økonomi og kultur. I tillegg lærer du regionens språk, enten det er fransk, spansk eller portugisisk.

3. Litteraturprogrammet

Hvis du er interessert i litteratur og ønsker å studere fransk, italiensk, portugisisk eller spansk litteratur på originalspråket, er dette programmet for deg. Du vil, i tillegg til å lære språket, også lære om litteratur fra flere epoker og sjangere, samt litteraturhistorie, poetikk og litteraturteori.

4. Asiatiske og afrikanske studier

Program for asiatiske og afrikanske studier tilbyr deg tverrfaglige studier hvor du spesialiserer deg i en del av verden som stadig blir mer betydningsfull. Du får innsikt i gamle sivilisasjoner, lærer store verdensspråk og blir kjent med samfunn i rivende utvikling. Du lærer både et av områdets språk, for eksempel portugisisk, og blir kjent med språkområdets kultur og samfunn.

5. Lektor- og adjunktprogrammet

Dersom du ønsker å bli lærer i fransk eller spansk, kan du velge dette programmet. Studiet gir deg mulighet til å fordype deg i språkene, og du vil få innsikt og trening i å tilrettelegge fagene for læring.

Kunne du tenke deg å tilbringe et semester eller to ved et universitet i utlandet? Gjennom disse studieprogrammene ved ILOS har du anledning til å ta deler av graden din ved et utenlandsk universitet. Ved UiO kan du velge mellom hundrevis av utdanningsinstitusjoner over hele verden.

Hvis du ønsker mer informasjon om språkstudiene ved ILOS, kan du ta kontakt med studiekonsulenten for det språket du vil studere:

Spansk og Portugisisk:

Maren L. Gilje, e-post: m.l.gilje@ilos.uio.no, tlf: 22857013

Fransk og Italiensk:

Åshild H. Böhmer, e-post: a.h.bohmer@ilos.uio.no, tlf: 22856713

Å lære seg et nytt språk er å lære seg en ny måte å se verden på!

Å være fransk-/spansklærer er å være døråpner i denne spennende prosessen!

Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling (ILS) feiret sitt 100 -årsjubileum i 2007. PPU (praktisk-pedagogisk utdanning) er en del av ILS og her utdannes lærere for det meste av skoleløpet, men de fleste ender som lærere i ungdomsskolen og i videregående opplæring, spesielt i fremmedspråkene. PPU kan enten tas som et ettårig studium etter fullført bachelor eller master, eller (fra 2003) som en integrert del av universitetsutdanningen helt fra starten, det såkalte LAP-programmet (Lektor- og adjunkt-programmet). Studentene ved begge modellene for lærerutdanning har 30 studiepoeng pedagogikk (felles for alle) og 30 studiepoeng fagdidaktikk fordelt på to av de fagene man har studert og som det undervises i den norske skolen. De romanske språkene som det tilbys fagdidaktikk i ved PPU, er fransk og spansk. Kravene til formell kompetanse for å få fast tilsetning i skolen som lærer i disse fagene, er 60 studiepoeng for lærere i videregående skole og 30 studiepoeng for ungdomsskolen. For opptak ved PPU kreves uansett minst 60 studiepoeng fordi dette ansees som faglig minimumskompetanse for å kunne undervise.

Lærerutdanningen ved PPU er både praktisk og teoretisk. Begge delene dreier seg hovedsakelig om å få innsikt i hvordan man best mulig kan tilrettelegge for læring.

Den teoretiske delen av fagdidaktikken i fransk og spansk består bl.a. av:

- ☐ **Språklæringsteori**
- ☐ **Læreplananalyse**
- ☐ **Læringsressurser og metoder**
- ☐ **Undervisningens hva, hvordan og hvorfor?**

Den praktiske delen består av to praksisperioder, én på ca 4 uker det første semesteret og én på ca 8 uker det andre semesteret. Da er studentene i praksis på en skole og får undervise i sine to fag under veiledning av en eller to av de faste lærerne ved praksisskolen.

Fremmedspråkene er sentrale fag i den norske skolen i dag. Målet er at elevene skal kunne bruke språkene i kommunikasjon med andre. Fagene er også sentrale for å utvikle elevenes interkulturelle kompetanse og gjøre dem bedre i stand til å kunne fungere som internasjonale aktører og borgere. Derfor trenger skolen fremmedspråklærere med høy faglig kompetanse og evne til å inspirere og motivere elevene til å bli kjent med nye språk og kulturer.

Språk åpner dører! Bli døråpner, bli språklærer!

Ordet bibliotek har sin opprinnelse i en kombinasjon av de greske ordene "βιβλιοθήκη" og "thekes", dvs. ordene "bok" og "eske", mao et sted der man oppbevarer bøker. I dag har innholdet av begrepet bibliotek endret seg noe både på grunn av de nye audiovisuelle og digitale mediene og på grunn av orienteringen mot brukerne.

Selv om tittelen på denne utstillingen viser til hele UBO, skal vi konsentrere oss om en av de avdelingene som UBO består av: Bibliotek for Humaniora og Samfunnsvitenskap (Humsam).

Samlingen til Humsam utgjør flere enn 2.500.000 bøker og tidsskrifter på papir samt en økende mengde digitale dokumenter (bøker, tidsskrifter, databaser etc). Bibliotek for Humaniora og Samfunnsvitenskap er det største i Norge og et av de største i Norden.

Naturlig nok er dagens samling et resultat av den historien Norge har gjennomlevd. "Universitetsbiblioteket ble opprettet ved kongelig resolusjon av 2. september 1811, samtidig med Universitetet i Oslo. Bibliotekets første leder var Georg Sverdrup (1770-1850) som også var president for riksforsamlingen på Eidsvoll i 1814. I løpet av de første par årene som innkjøpsansvarlig for Universitetets bibliotek kjøpte Sverdrup inn 6 000 bøker. Dette var jo en relativt sped begynnelse, men i København lå nærmere 50 000 bind og ventet på å bli sendt til Norge. Danmark-Norge var imidlertid innblandet i Napoleonskrigene på fransk side, og på grunn av den engelske blokaden av de dansk-norske havnene fikk man ikke sendt bøkene nordover.

Som julekvelden på kjerringa kom sommerdagen 1815 på universitetsbibliotekaren da han fikk beskjed om at det plutselig lå to skuter fullastete med bokkasser på Christiania havn. I mangel av bedre alternativer fikk man i all hast ordnet med lagerplass på Akershus festning. Der ble boksamlingen liggende i flere år, uorganisert og ubeskyttet mot vær, vind og

gnagere. I 1816 fikk Universitetsbiblioteket lokaler i Rådmannsgården, men arbeidet med utpakking og registrering av boksamlingen var ikke ferdig før i 1828. Den utgjorde da ca. 90.000 bind.”*

For å kunne snakke om det nåværende biblioteket må vi gjøre et langt historisk sprang. I 1999 ble Bibliotek for Humaniora og Samfunnsvitenskap innviet i et fantastisk nybygg på Blindern som fikk navnet Georg Sverdrups hus.

Et bibliotek er et resultat av personene som gir det liv: bibliotekarer, informatikere, teknisk personale og fagreferenter. Fagreferentene er fagbibliotekarer med spesialkompetanse innen konkrete fagområder. De arbeider med å administrere og oppdatere samlingene innen eget fagfelt, forske på ulike emner innen fagfeltet, samarbeide i forskingsprosjekter ved de ulike instituttene, organisere kurs innen informasjonsinnhenting og –behandling for studenter, ansatte og eksterne brukere samt synliggjøre de enorme ressursene som biblioteket vårt rår over på de ulike fagområdene. Fra syttiårene til i dag har Knut Sparre, Randi Tobiassen, Johanne Martine Kierulf og José María Izquierdo ;-) vært fagreferentene for samlingen i litteratur, kultur og språk innen de romanske språkene. Arbeidet har vært utøvd i samarbeid med bokkomitéene for fransk, iberoromansk (portugisisk og spansk) og italiensk ved det gamle Klassisk og romansk institutt (KRI) og det nåværende Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS).

Kvalitetsreformen (2003) på universitetet, og senere Kunnskapsløftet (K06) i grunnopplæring, har medført endringer i strukturer og studieplaner og vært med på å skape en ny type universitetsstudent. I denne sammenhengen bidro biblioteket, sammen med KRI/ILOS og HF-fakultet, i utarbeidelsen av fire utdanningsprosjekter innen programmet ”Fleksibel læring ved Universitetet i Oslo” som startet i 2003.:

*

Georg Sverdrups hus: Han som bygde landet (og Universitetsbiblioteket). http://www.uio.no/om_uio/navn/sverdrup.html (01 august 2008)

❑ 2003: "Prosjekter ved emnene SPA 1101 og SPA 1102" (140.000 Nok. KRI)

❑ 2004: "Romanske språk - språkundervisning på begynnernivå" (200.000 Nok. KRI) og "Integrert system for opplæring, testing og trening i riktig sitat- og kildebruk" (120.000 Nok. HF)

❑ 2005: "Fleksibel læring i romanske språk: Portugisisk, for emner POR1101 og 1102" (55.000 Nok. ILOS)

Totalt resulterte prosjektene, i ca 19.600 dokumenter i ulike format (html, audio, video, audiovisuelt, pdf, jpg/gif etc.) med et omfang på ca 1,6 Gb. Det beste med i ha innehatt en sentral posisjon i disse prosjektene er å ha bidratt til å etablere en ny type kontinuerlig samarbeid mellom de medvirkende fagmiljøene, et samarbeid med praktiske og konkrete mål. Samarbeidsprosjektene har også blitt eksempler for andre institusjoner i og utenfor UiO på grunn av den store overføringsverdien til andre fag.

Deler av denne utstillingen viser eksempler fra dette samarbeidet. Utstillingen vil også vise betydningen som ansatte ved ILOS, ILS og HUMSAM har for undervisning og formidling av de romanske språkene og deres kultur.